

A Biblia keletkezéstörténete és hermeneutikája 2.

7. A Biblia ihletéstana 2. – A Biblia hermeneutikája (Biblia-értelmezési
irányzatok a 21. század elején)

Kinyilatkoztatás és ihletés

- A kinyilatkoztatás láncolata: Jel 1,1–2
- Isten/Atya – Jézus Krisztus – angyal – szolgája (János) – „az ő szolgái”
- Mindig Krisztus a kinyilatkoztatást közvetítő isteni személy, az Ószövetségben is (Ján 15,15)
- Vö. Ján 8,56–59 és 18,4–6 – az „én vagyok” kifejezés jelentősége (2Móz 3,14)

A Biblia értelmezéstana

- Herméneüó: magyaráz, értelmez, tolmácsol
- Hermeneutika: értelmezéstan (általános értelmű szó, lásd pl. jog, teológia, filozófia, irodalomtudomány) – írásművek megértésének, magyarázatának kérdéseivel foglalkozik
- Martin Heidegger: „az emberek nem a léttel foglalkoznak, hanem a lét magyarázatával”
- Kik értelmezhetik a Bibliát?
- 1. A Bibliát megfelelően csak **egyházi testületek** (zsinatok, tanítóhivatal stb.) tudják értelmezni
 - Római katolikus egyház, Jehova Tanúi, mormonok (Az Utolsó Napi Szentek Jézus Krisztus Egyháza)

Kik értelmezheti a Bibliát?

- **2. a Bibliát csak nagy és képzett teológusok, kutatók** tudják megfelelően értelmezni
- Ez a mai protestáns álláspont (evangélikusok, reformátusok)
- Híres 20. századi teológusok: pl. Paul Tillich (evangélikus), Rudolf Bultmann (evangélikus), Karl Barth (református)
- Aki megtanul héberül, görögül, beleássa magát a formatörténetbe, régészetbe, bibliakritikába stb.
- **3. „Scriptura Scripturae interpres” – „az Írás önmagát értelmezi”**
- „Aki úgy értelmezi az Írást, hogy az értelmét nem magából az Írásból veszi, ellensége az Írásnak.” (Blaise Pascal, 900. töredék)
- „Az Írás *fel nem bontható*” (Ján 10,35)
- Ajánló – Vankó Zsuzsa: Jézus hermeneutikája (Sola-lap, 2015/4)

Biblia-értelmezési irányzatok a 21. század elején

- **1. bibliakritika (történetkritikai írásmagyarázat)**
- A Biblia magvát kutatta – mikor és miért jött létre a szöveg, milyen célt szolgált, mi volt a hatása
- 18. század második felétől a 20. század második harmadával bezárólag szinte egyeduralkodóvá vált a keresztény teológiában
- Idézet: Vankó Zsuzsa: „*Isten beszéde*”, 115. o.
- **2. inkulturáció**
- Különböző kultúrák – ezek különféleképpen alakítják a Biblia üzenetét
- Vö. interpretatio romana (római értelmezés)

Biblia-értelmezési irányzatok a 21. század elején

- **3. posztmodern/posztkritikai irányzat**
- „A szerző hozza a szavakat, az olvasó a jelentést.” (posztmodern irodalomtudomány elve)
- Idézet: Vankó Zsuzsa: „*Isten beszéde*”, 118–119. o.
- Nem az Ige a mérték, hanem az olvasó és a korszellem
- **4. fundamentalista írásmagyarázat**
- Fundamentalizmus: ébredési és teológiai mozgalom az USA-ban
- Idézet a Niagarai hitvallásból (1878) – „*Isten beszéde*”, 122. o.
- a verbálinspiráció tanítása
- A keresztény fundamentalizmus célja: a politikát rendeljék alá a vallásnak; az egyházi/vallási elvek beépítése a törvényhozásba – világszerte erősödőben lévő jelenség

Biblia-értelmezési irányzatok a 21. század elején

- **5. verbálinspiráció**
- Bármely felekezetben felütheti a fejét
- Az Ige szó szerinti értelmezése, kiragadva akár a szövegkörnyezetből
- Pl. Luk 10,4; Zsolt 1,1–2
- „mi a fontosabb: az Írás betűje, vagy az Írás szelleme?” (Kálvin) – vö. a kontextus (szövegkörnyezet fontossága)
- **6. spirituális értelmezés**
- Ahol megtalálható: kegyességi irányzatok, karizmatikus kereszténység
- Az érzelmi, élmények általi vezetés elgondolása – mindig a saját, pillanatnyi szituációjukhoz keresnek igét, a helyzet alaposabb átgondolása helyett

Biblia-értelmezési irányzatok a 21. század elején

- **7. inkarnációs hermeneutika**
- Inkarnáció: Jézus testtétele
- Jézus emberré lett, és éppen ebben egészen Isten volt
- Biblia: Isten szava és emberi szó egyszerre
- A kettős szerzőség fogalma
- Szerény a képviselete ennek az irányzatnak – nem véletlenül...